

PROTOKOLL
fra
møtet i Omsetningsrådets arbeidsutvalg

fredag 1. juni kl. 09:25

(Møte nr. 7 2007)

Møtet ble satt kl. 09:25

Til stede: Ottar Befring (leder), Steinar Hauge, Fredmund Sandvik (for Harald Mork) og Bjarne Undheim

Fra SLF: Per Gunnar Skorge, Tor Erik Jørgensen, Håvard Mjelde, Nina Strømnes Rodem, Hilde-Kari Skarstein, Marit Johanne Birkeland, Tor Tokle Brobakke, Sigrun Rødset, Ragnhild Haugen, Anne Bakke og Astrid Røhmen Langaas

Forfall: Harald Mork og Knut Sjøvold

Lederen fastslo at møtet kunne gjøre vedtak.

1. DAGSORDEN

Vedtak:

Dagsorden godkjennes uten merknader.

2. GODKJENNING AV PROTOKOLL

Vedtak:

Protokollen fra møtet i Arbeidsutvalget 2. og 3. mai 2007 godkjennes.

Innhold:

1. Dagsorden	s. 1
2. Godkjenning av protokoll nr. 5 - 2. mai og nr. 6 - 3. mai 2007	s. 1
3. Kjøtt – Anmodning fra Kjøttbransjens Landsforbund om å gjennomføre uavhengig granskning av markedsreguleringen for svin	s. 3
4. Kjøtt - Krav om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg i Skien	s. 6
5. Melk – Revidert budsjett reguleringskostnader og omsetningsavgift 2. halvår 2007	s. 11
6. Melk - Satser for reguleringslagring av melkeprodukter 1. halvår 2007	s. 15
7. Melk – Satser prisnedskrivning av skolemelk skoleåret 2007/2008	s. 18
8. Melk – Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2007	s. 21
9. Melk – Evaluering av Opplysningskontoret for meieriprodukter – melk.no	s. 23
10. Melk - Opplysningskontoret for meieriprodukter – Melk.no – Endring av aksjonæravtale	s. 31

Sak nr.: 3	Sektor: Kjøtt	Beslutningsnivå: AU
Behandling: <i>AU: 01.06.2007</i>	Tittel: Anmodning fra Kjøttbransjens Landsforbund (KLF) om å gjennomføre uavhengig gransking av markedsreguleringen for svin	Saks nr. (DL): 200701563- /514.43

Beskrivelse: KLF har i brev av 08.05.07 bedt om at det settes i verk en uavhengig gransking av gjennomføringen av markedsreguleringen for svin siden august 2006.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: [KLFs henvendelse om uavhengig gransking av markedsreguleringen for svin tas opp til ny behandling etter at resultatet fra Norturas interne gransking foreligger.](#)

Anmodning fra Kjøttbransjens Landsforbund (KLF) om å gjennomføre uavhengig gransking av markedsreguleringen for svin

I brev til Omsetningsrådet av 08.05.07 ber KLF om at det blir satt i verk en uavhengig gransking av markedsreguleringen for gris i perioden fra august 2006 til nå. Bakgrunnen for det er at de er kritiske til om det som er gjort i denne perioden er i samsvar med målsetningen for reguleringsinstituttet, som er å fremme omsetningen av norskproduert kjøtt.

I brevet gir KLF et tilbakeblikk på hva som har skjedd i svinemarkedet i den aktuelle perioden, samt at de beskriver nåsituasjonen med underskudd av gris. Videre gir de en vurdering av markedsregulators og Omsetningsrådets håndtering av situasjonen, og beskriver sin egen rolle i dette. Med bakgrunn i det ønsker de svar på følgende spørsmål:

- Kunne markedsregulator, Omsetningsrådet eller andre handlet annerledes på bakgrunn av den informasjonen en hadde?
- Var det informasjon grunnlaget som var galt?
- Er det andre faktorer som gjorde utslaget?

For finne svaret på disse spørsmålene ønsker KLF å få gransket mellom annet følgende:

- Prognosejobben som er gjort, hvilke faktorer/drivkrefter utløste de høye prognosene, hvilke verktøy ble benyttet og hvordan
- Kommunikasjonen mot bøndene, industrien/KLF og SLF – budskap/valg av kanal
- Målretting, effekt og kostnader av/ved tiltakene som ble satt i verk for de ulike aktørene, herunder bøndene, forbrukerne og industrien
- Hvilke systemfeil eller andre feil ble gjort som resulterte i dagens underskudd av gris
- Markedsregulators agering, rolle og motivasjon, spesielt i forhold til faglagene og privat kjøttindustri/KLF.

KLF viser til at Omsetningsrådets leder i møtet 2. mai 2007 uttrykte at det er behov for å se nærmere på det som har skjedd. De ber om at det umiddelbart blir tatt initiativ til en gransking gjennomført av en eller flere uavhengige, kompetente organisasjoner som Det Norsk Veritas, ECON og/eller revisjons-/advokatfirma. KLF legger til grunn at arbeidet kommer i gang før sommerferien, og stiller seg til disposisjon for granskningsutvalget.

SLF bemerker

I møtet i Omsetningsrådet 2. mai 2007 kom det frem at Nortura har startet en intern gransking. Det er opprettet en arbeidsgruppe som etter planen skal levere sin rapport senest 30. mai 2007. I følge mandatet skal arbeidsgruppen foreta analyser og komme med forslag til eventuelle forbedringer i reguleringspraksis i totalmarkedet. I mandatet er det listet opp en rekke punkter som arbeidsgruppens gransking skal omfatte, herunder spørsmål knyttet prognosearbeidet, bruken av reguleringslageret (frossen vare), bestillingsrutiner og Norturas engasjement i import.

Sekretariatet har vært i kontakt med Nortura med tanke på å bli informert om det interne granskingsarbeidet og for å kunne komme med innspill til markedsregulators gransking. Det

er foreløpig avtalt et møte 11. juni hvor Nortura vil legge fram resultatene så langt. KLF er også invitert til dette møtet.

Sekretariatet tar sikte på å avvente resultatene fra Norturas interne gransking før KLFs anmodning om å sette i verk en ekstern gransking legges fram for Omsetningsrådet for realitetsbehandling. Dette innebærer at en eventuell ekstern gransking ikke kan komme i gang før sommerferien.

Sak nr.: 4	Sektor: Kjøtt	Beslutningsnivå: OR
Behandling: <i>AU 01.06.2007</i> <i>OR 18.06.2007</i>	Tittel: Markedsregulator kjøtt - krav om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg i Skien	Saks nr. (DL): 200401335- /514.36

Beskrivelse: Krav om tilbakebetaling av tilskudd på kr 8,5 mill. bevilget over jordbruksavtalen til Norturas reguleringsanlegg i Skien.

Hjemmel: Forskrift av 21. mai 1979 nr. 4272 om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: [Arbeidsutvalget foreslår at Omsetningsrådet gjør følgende vedtak:](#)

[Av midler stilt til disposisjon fra jordbruksavtalen til reguleringstiltak skal Nortura tilbakebetale kr 2 648 333 av gjenstående ikke forbrukt tilskudd gitt til Nortura sitt anlegg i Skien. Beløpet bokføres som tilbakeførte bevilgninger til reguleringsanlegg.](#)

Markedsregulator kjøtt - Krav om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg i Skien

Nortura (Gilde Norsk Kjøtt) har i brev av 01.03.05 opplyst at virksomheten ved anlegget i Skien ble avvirket i løpet av året. Siste ordinære slaktedato var 30.06.04, og det forutsettes at det ikke foregikk reguleringsvirksomhet ved anlegget etter dette.

Rettslig grunnlag og utgangspunkt

Nærmere regler er fastsatt i Forskrift om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg av 21. mai 1979 nr. 4272, og disse utfylles for øvrig av forvaltningspraksis.

Formålet bak reglene om tilbakebetaling av tilskudd til reguleringsanlegg er hensynet til konkurransenøytralitet. Tilskuddet som utbetales representerer en ren nedskrivning av de økte kapitalkostnadene som følge av anleggets markedsreguleringsfunksjon. Dersom anlegget selges eller tas i bruk til annet formål før avskrivningsperioden er utløpt, er det derfor rimelig at såkalt ikke forbrukt tilskudd tilbakebetales.

Det fastslås som hovedregel i forskriftens § 1 at hele eller deler av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg *kan* (og på gitte vilkår *skal*) kreves tilbakebetalt dersom anlegget tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen. Utgangspunktet for en videre vurdering av om det i den aktuelle sak foreligger et eventuelt tilbakebetalingskrav, er *avskrivningstiden* for anlegget og utstyret ved det anlegg som det er bevilget tilskudd til, jf. forskriftens § 2 (3) og § 3 (1) og (5). Denne avskrivningstiden reguleres ikke av forskriften, men det er i henhold til etablert forvaltningspraksis lagt til grunn en avskrivningsperiode for bygningsmassen på 30 år, og en avskrivningsperiode for utstyr ved anlegget på 10 år. Det er videre lagt til grunn i praksis at avregningsperioden løper fra den dato anlegget ble tatt i bruk eller eventuelt dato for innsendt sluttoppgave og frem til salgstidspunkt eller eventuelt dato for opphør av markedsreguleringsfunksjonen. Avskrivningstiden skal regnes i hele kalenderår. I tillegg har man i praksis lagt til grunn at det samlede utbetalte tilskuddet, basert på et sluttregnskap, fordeles med 70 % på bygningsmasse og 30 % på maskiner og utstyr. De to tilskuddandelene avregnes så i forhold til (gjenstående) nedskrivningstid, og man får deretter det "ikke forbrukte tilskudd".

Det er dette ikke forbrukte tilskuddet som i utgangspunktet *skal* kreves tilbake i henhold til § 3 (2), eller som i sin helhet eller delvis *kan* kreves tilbakebetalt, etter nærmere regler i § 3 (3) og etter en anvist skjønnsmessig vurdering basert på de forhold som er opplistet i forskriftens § 2.

Foreldelsesfristen for et tilbakebetalingskrav etter forskriften er knyttet til størrelsen på det ikke forbrukte tilskuddet. Dersom det ikke forbrukte tilskuddet er mindre enn 500 000 kr, er foreldelsesfristen 1 år. I situasjoner hvor det ikke forbrukte tilskuddet utgjør mer enn 500 000 kr, er foreldelsesfristen 3 år. I denne saken legges det til grunn at anlegget er solgt i begynnelsen av 2005, men siste slaktedato er opplyst å være 30.06.04. Dermed anses avskrivningsperioden å utløpe 30.06.07 i og med at det ikke forbrukte tilskuddet beløper seg til mer enn 500 000 kr.

Oversikt reguleringsanlegg i Skien

Andelsslakteriet i Skien sto ferdig utbygget i 1966. Til nybygget ble det i 1966 gitt et tilskudd på kr 6 399 300 som i sin helhet anses nedskrevet.

I et brev av 07.06.84 opplyste Norsk Kjøtt og Fleskesentral (NKF) at veterinærmyndighetene hadde reist krav om en rekke utbedringer av anlegget. De samlede byggekostnader som ville påløpe som følge av veterinærmyndighetenes krav ble kalkulert til å koste 12,4 mill. kroner. NKF søkte derfor om tilskudd på 4,5 mill. kroner.

Omsetningsrådet behandlet søknaden 26.09.84, og vedtok å bevilge et tilskudd på 4,5 mill kroner av midler fra jordbruksavtalen.

Anlegget i Skien ble behandlet på nytt av Omsetningsrådet den 26.09.89. Bakgrunnen var at det var ønskelig å nedlegge det andre andelsslakteriet i Telemark som lå på Notodden og i stedet foreta en ombygging og utbygging av anlegget i Skien. Det ble i den forbindelse søkt om et tilskudd på 4 mill. kroner, som ble innvilget. Saken ble behandlet av Omsetningsrådet uten at en kan se at det forelå en sluttoppgave. Det følger imidlertid av Omsetningsrådets behandling av saken at anlegget var forventet ferdig utbygd høsten 1989 og at de samlede investeringer som var grunnlaget for behandlingen av søknaden var kalkulert til 37 mill. kroner.

Samlede tilskudd til anlegget Skien de siste 30 år av midler fra jordbruksavtalen utgjør etter dette 8,5 mill. kroner.

Anlegget ble solgt i begynnelsen av 2005 for 14,5 mill. kroner. Fratrasket salgskostninger var netto salgssum kr 14 165 792. Tomteverdien er taksert til 12,6 mill. kroner.

Sekretariatets vurdering:

Det følger som nevnt av forskrift om tilbakebetaling av tilskudd til reguleringsanlegg § 1 at hele eller deler av tilskuddet som hovedregel *kan* kreves tilbakebetalt dersom anlegget selges eller tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen. Det er som tidligere nevnt i utgangspunktet og som hovedregel kun ”det ikke forbrukte tilskuddet” som kan bli gjenstand for et tilbakebetalingskrav. Dette følger antitetisk av det faktum at ”bevilgede tilskudd anses å bli forbrukt i takt med rimelig avskrivningstid” i § 3 (1) og i klartekst av ”tilskudd kreves ikke tilbakebetalt verken helt eller delvis etter at det som følge av avskrivningstid anses forbrukt i § 3 (5).

Hovedregelen i henhold til forskriftens § 3 (5) er altså at avskrivningstiden er absolutt i den forstand at tilskudd som er avskrevet, ”verken helt eller delvis” kan kreves tilbakebetalt. Men denne hovedregelen om avskrivningstidens absolutte skjæringspunkt har *to* viktige *unntak*. Det *første* er nedfelt i § 3 (6): Dersom et anlegg ”i det vesentlige eller fullt ut” er finansiert ved tilskudd bevilget av Omsetningsrådet, kan hele eller deler av ”avskrevet tilskudd likevel kreves tilbake. Men i tillegg stilles det to kumulative krav om at salgspris i så fall må ”innebære en vesentlig gevinst i forhold til statusverdien” og det aktuelle anlegget må erstattes av et nytt anlegg som det søkes OR om tilskudd til. Det *andre* – og kanskje det viktigste - unntaket følger av § 3 (4): Dersom man oppnår en ”unormal høy salgsverdi” (ev. antatt avhendelsesverdi) kan mer enn det ikke forbrukte tilskudd kreves tilbakebetalt. I denne

vurderingen skal man ta hensyn til de forhold som er opplistet i § 2, bl.a. om anlegget er påkostet av eier utover det som fremgår av kalkylene, tilskuddets prosentvise andel av kostnadene ved den enkelte utbygging og f. eks. om statusverdien er nedskrevet parallelt med bevilgning av tilskudd og tilskuddets prosentvise andel av de totale kostnadene.

Sekretariatet kan ikke se at noen av de nevnte unntaksvilkårene er til stede i denne aktuelle situasjonen, f. eks. unormalt høy salgsverdi, og en vurdering av tilbakebetaling av avskrevet tilskudd aktualiseres ikke. Det er derfor slik at det kun er det ikke forbrukte tilskudd, slik det er beregnet ovenfor, som danner utgangspunkt for et eventuelt tilbakebetalingskrav.

Den videre rettslige vurderingen i denne saken blir derfor om det ikke forbrukte tilskuddet enten etter § 3 (2) *skal* tilbakebetales som et resultat av at det er oppnådd en "rimelig salgs- eller antatt avhendelsesverdi" for anlegget uten at det foreligger momenter etter § 2 som klart taler mot det – eller om det ikke forbrukte tilskuddet etter § 3 (3) helt eller delvis *kan* ettergis fordi anlegget oppnådde en "lav" salgs- eller antatt avhendelsesverdi.

Samlede tilskudd til anlegget Skien de siste 30 år av midler fra jordbruksavtalen utgjør som nevnt 8,5 mill kroner.

Utbetalt tilskudd skal i henhold til forvaltningspraksis og basert på et sluttregnskap, fordeles med 70 % på bygningsmassen og 30 % på maskiner og utstyr. Tilskuddsandelen for maskiner og utstyr blir da kr 1 350 000 for tilskudd utbetalt i 1984 og kr 1 200 000 for tilskudd utbetalt i 1989. Samlet tilskudd for maskiner og utstyr på kr 2 550 000 anses i sin helhet som nedskrevet. Resterende beløp på kr 5 950 000 tilsvarer tilskuddsandelen for bygningsmassen, og det ikke nedskrevne tilskuddet vil da måtte beregnes slik:

Tilskudd gitt i 1984: (4,5 mill. – 1,35 mill.) : 30 x 11 =	kr 1 155 000
Tilskudd gitt i 1989: (4 mill. – 1,2 mill.) : 30 x 16 =	kr 1 493 333
-----	-----
Totalt ikke nedskrevne tilskudd	= kr 2 648 333
-----	-----

Forskriften setter som vilkår for at det (totale) ikke forbrukte tilskuddet *skal* betales tilbake etter § 3 (2) at salgsverdien eller den antatte avhendelsesverdien ved bruk av anlegget til andre formål er *rimelig*, og at det ikke foreligger momenter etter § 2 som klart taler mot denne hovedregelen. Bakgrunnen for denne bestemmelsen må sammenholdes med det innledningsavis nevnte formålet. Dersom markedsregulator ved opphør av reguleringsvirksomhet eller salg av anlegget, oppnår eller har utsikter til å oppnå en verdi som tilsvarer markedsverdi, er det rimelig at det ikke forbrukte tilskuddet tilbakebetales, slik at det ikke oppstår konkurransefortrinn i det kommersielle markedet som virksomheten inngår i ved reguleringens opphør. Samtidig gir den etterfølgende bestemmelsen i § 3 (3) Omsetningsrådet en skjønnsmessig myndighet til å "helt eller delvis" redusere det ikke forbrukte tilskuddbeløpet, dersom det ved salg oppnås, eller takstmessig foreligger, utsikter til å oppnå en lav, markedsmessig pris ved avhendelse.

Sekretariatet kjenner ikke til at anlegget, i henhold til § 2 (9), er påkostet av eier utover det som er fremkommet i kalkylene i sluttopp gavene. På den annen side fremgår det av sluttopp gavene at de totale kostnadene ved de to utbyggingene det ble søkt om tilskudd til,

beløp seg til 49,4 mill. kroner (12,4 mill. kroner og 37 mill. kroner). Dette betyr at tilskuddenes prosentvise andel av de totale kostnadene etter § 2 (11) utgjør under 20 %. Sekretariatet anser dette som et viktig forhold som man etter regelverket er pålagt å trekke inn i den totale vurderingen. Imidlertid er sekretariatet av den oppfatning at tilskuddenes prosentvise andel av de totale kostnadene bør være lavere enn 18-20 % for at den sentrale hovedregelen om at gjenstående ikke forbrukt tilskudd kan settes tilside. Sekretariatet er derfor av den oppfatning at det etter § 3 (2) foreligger et tilbakebetalingskrav på det ikke forbrukte tilskuddet.

Reguleringsanlegget i Skien ble solgt i begynnelsen av 2005 for 14,5 mill. kroner, og fratrukket salgsomkostninger var netto salgssum kr 14 165 792. Det vises til brev med vedlegg fra Nortura (Gilde Norsk Kjøtt) hvor det fremgår at tomteverdien er taksert til 12,6 mill. kroner. Tomten på 28 000 m² er opparbeidet til parkerings- og trafikkareal, med en kvadratmeterpris satt til kr 450.

Det fremgår av denne informasjonen at tomteverdien er høyt taksert. I og med at den utgjør 12,6 mill. kroner av salgssummen, vil dermed netto salgssum for anlegget kunne anslås til kr 1 565 792. Det gjenstående ikke forbrukte tilskuddet beløper seg som nevnt til kr 2 648 333. Sekretariatet vil i den sammenheng vise til at Landbruks- og matdepartementet (LMD) i omgjøringsvedtak av 12. juli 2006 har tilkjennegitt en vurdering av forskriften slik at det først vil være riktig å aktualisere bestemmelsen i § 3 (3) om en hel eller delvis reduksjon i det ikke forbrukte tilskuddet, i situasjoner hvor *bygningmassens alternativverdi er lavere enn det gjenstående ikke forbrukte tilskuddet*.

Det fremgår videre av LMDs omgjøringsvedtak at hensikten med å legge bygningmassens alternativverdi til grunn er å unngå urimelighet i situasjoner hvor tomteverdien, f. eks. gjennom omregulering eller alternativ bruk, er eller blir høy, og dermed samtidig vil kunne reduserer verdien av gjenstående bygningssmasse. I denne situasjonen er det lite tvilsomt slik at den omregulerte bruken av tomteområdet til nevnte formål, har virket verdireduserende på gjenstående bygningssmasse. Slik sekretariatet vurderer det vil det derfor ikke være rimelig å frafalle verken hele eller deler av det ikke forbrukte tilskuddet etter § 3 (3), som et resultat av at salgssummen for anlegget er lavere enn det ikke forbrukte tilskuddet. Teknisk verdi eller alternativverdien på bygningssmassen, slik LMD understreker, vil uansett være høyere enn den verdi som her legges til grunn for anlegget.

Sekretariatet legger derfor til grunn at forskriftens hovedregel om at gjenstående ikke forbrukt tilskudd skal tilbakebetales må gjelde i en vurdering av eventuelle tilbakebetalingskrav i denne saken. Sekretariatet kan for øvrig heller ikke se at andre forhold som det etter forskriften skal legges vekt på, i sterk nok grad kan begrunne noen ytterligere reduksjon av tilbakebetalingskravet.

Sak nr.: 5	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: OR
Behandling: <i>AU: 01.06.2007</i> <i>OR: 18.06.2007</i>	Tittel: Revidert budsjett reguleringskostnader og omsetningsavgift 2. halvår 2007	Saks nr. (DL): 200404063- /514.12

Beskrivelse: Revidert budsjett reguleringskostnader og redusert omsetningsavgift 2. halvår 2007

Hjemmel: Lov av 10.07.36 nummer 06 "Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror" § 5.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: [Arbeidsutvalget foreslår at Omsetningsrådet gjør følgende vedtak:](#)

[Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på melk fastsettes til 7 øre per liter for andre halvår 2007.](#)

Revidert budsjett reguleringskostnader og omsetningsavgift 2. halvår 2007

I henhold til lov av 10.07.36 nummer 06 "Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror" § 5 kan det pålegges avgift på omsetningen av melk. Det er markedsregulator som foreslår nivået på omsetningsavgiften hvert halvår, og avgiften settes forskuddsvis.

Grunnlaget for å fastsette satsen for omsetningsavgift på melk tar utgangspunkt i forventede inntekter, kostnader og endringer i fondets størrelse.

Det er en nær sammenheng mellom forventede melkeleveranser året gjennom og inntektene til fondet for omsetningsavgift for melk. Inntekter er innkrevd omsetningsavgift og overproduksjonsavgift samt renteinntekter fra fondet.

Kostnader er avsetningstiltak, Tine BAs (Tines) administrasjonsgodtgjørelse, faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjon i Statens landbruksforvaltning (SLF).

I brev av 11.05.07 fremmer Tine forslag om å redusere omsetningsavgiften med 5 øre per liter til 7 øre per liter for andre halvår 2007. Grunnlaget for Tines forslag er revidert budsjett for markedsreguleringskostnadene i 2007.

Konsernstyret i Tine 22.05.07 hatt saken opp til behandling og vil anbefale overfor Omsetningsrådet at omsetningsavgiften for melk gjeldende fra 01.07.07 fastsettes til 7 øre pr. liter.

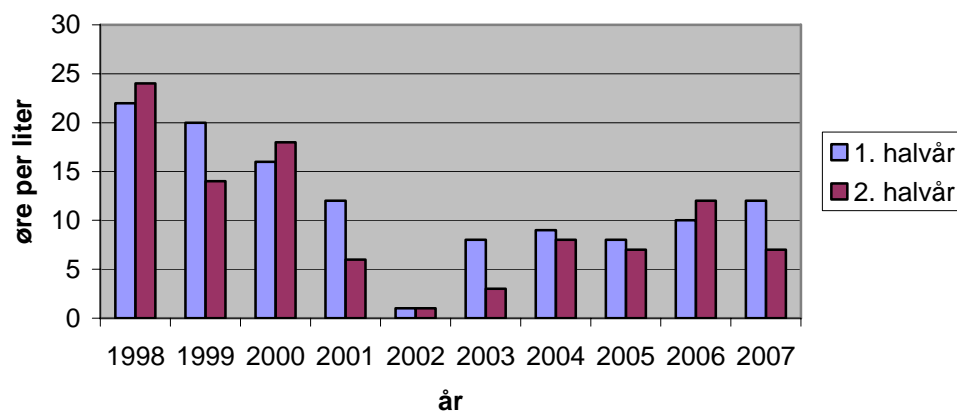
Utviklingen i fondet for avsetningstiltak for melk

Fondet for omsetningsavgift for melk var ved utgangen av 2006 29 millioner høyere enn det som lå til grunn for budsjettet utarbeidet i oktober 2006.

Hovedårsaken er volumendring i markedsreguleringen. Reguleringseksport av hvitost har blitt redusert i 2006, en utvikling som vedvarer i 2007. Dermed er det mulig å redusere omsetningsavgiften i andre halvår 2007 og likevel opprettholde målsetningen om en fondstørrelse på 70 millioner kroner.

Figuren viser utviklingen av omsetningsavgiften fra 1998 til 1. halvår 2007, gitt at det nye forslaget til omsetningsavgift vedtas.

Omsetningsavgift 1998-2007

Volumendringer i avsetningstiltakene

I Tines budsjett vedtatt av Omsetningsrådet i desember 2006 er utgiftene til avsetningstiltak, skolemelk og administrasjon beregnet til 192 millioner kroner. Markedsregulator legger nå til grunn et nytt budsjett som er 49 millioner kroner lavere, det vil si et budsjett på 143 millioner kroner for 2007.

Inkludert utgifter til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, oppkjøp av kvoter, administrasjon og systemutvikling i SLF, ligger totalt markedsreguleringskostnadene i det nye budsjettet på 187,6 millioner kroner. I det tidligere godkjente budsjettet i omsetningsrådet ligger de totale kostnadene på 236,4 millioner kroner.

Hovedårsaken til dette er at reguleringseksporten av hvitost er redusert til et minimum. De budsjetterte eksportkostnadene for 2007 er redusert fra 52 millioner til 1 million kroner. Denne reduksjonen er en følge av at salget av norskprodusert ost i det norske markedet har økt, slik at det i mindre grad er behov for å ta i bruk reguleringseksport for å tilpasse produksjon til etterspørsel. Videre har Tine sett et behov for å bygge opp lageret av hvitost til det norske markedet for å kunne møte etterspørselen etter som denne svinger.

Andre forhold som medfører endringer i revidert budsjett:

- Utgifter til skummetmelkpulver til fôr reduseres (-1,9 millioner kroner)
- Utgifter til spesialmarkeder økes (+1,6 millioner)
- Utgifter til kasein til industriformål reduseres (-1,8 millioner kroner)
- Utgifter til reguleringskapasitet økes (+5 millioner kroner)
- Utgifter til transport av reguleringsmelk reduseres (-6,8 millioner kroner)
- Utgifter til pristap/prisgevinst halveres (-3 millioner kroner)
- Utgifter til skolemelkordningen øker (+3 millioner kroner)

Fondets størrelse i 2006

Fondet for avsetningstiltak for melk var ved utgangen av 2006 29 millioner kroner høyere enn det som lå til grunn i Tines budsjettforslag per 01.11.06. Årsaken er at kostnadene for reguleringstiltakene ble 9 millioner kroner lavere enn budsjettet ved utgangen av 2006, samt at overproduksjonsavgiften var 20 millioner kroner høyere enn budsjettet. Totalt ble overproduksjonsavgiften på 59,7 millioner kroner i 2006.

Det reviderte budsjettet for 2007 viser at en omsetningsavgift på 7 øre per liter for 2. halvår av 2007 vil være tilstrekkelig i forhold til målet om at fondet for omsetningsavgift for melk skal ligge på ca på 70 millioner kroner ved utgangen av året.

Tabellen nedenfor viser regnskap og budsjetter i perioden 2005 til 2007. Alle tall i tusen kroner.

	Regnskap 2005	Regnskap 2006 Forslag AU	Budsjett 2007 av des.06	Revidert budsjett 2007
Fond 1.1.	151 359	83 562	78 541	108 188
Omsetningsavgift	115 400	167 200	182 364	149 150
Overprod.avgift	42 900	59 700	-	-
Renter	1 481	964	500	500
Ekstraord. inntekter				
INNTEKTER	159 781	227 864	182 864	149 650
Markedsregulering	193 808	163 103	192 279	143 479
Faglig/opplysning.	30 770	31 037	29 130	29 130
Ekstraord. kostnader	790	3 123	4 923	4 923
Adm. kvoteordningen		3 682	7 719	7 719
Adm. sekretariatet	2 210	2 292	2 357	2 357
UTGIFTER	227 578	203 237	236 408	187 608
Fond 31.12.	83 562	108 188	24 997	70 230
FONDSENDRING	-67 797	24 626	-53 544	-37 973
Oms.avg. 1. halvår	8 øre/ltr	8 øre/ltr	12 øre/ltr	12 øre/ltr
Oms.avg. 2. halvår	7 øre/ltr	7 øre/ltr	12 øre/ltr	7 øre/ltr

SLFs vurdering

Statens landbruksforvaltning mener det er hensiktsmessig at omsetningsavgiften reduseres med 5 øre per liter til 7 øre per liter for andre halvår 2007. Da vil målsetningen om 70 millioner i fondet for omsetningsavgift for melk ved utgangen av året nås. Dette sikrer likviditet slik at sekretariatet til enhver tid kan foreta a-kontoutbetalinger, noe som er i tråd med forslaget fra markedsregulator.

Det er også knyttet usikkerhet til Tines lageroppbygging. Det vil si hvor mye Tine får solgt av hvitost i det kommersielle markedet. Redusert salg til dette markedet vil medføre økt behov for å regulere hvitost bort fra det kommersielle markedet. Derfor er det viktig å ha tilstrekkelig likviditet i fondet.

Sak nr.: 6	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: OR
Behandling: <i>AU: 01.06.2007</i> <i>OR: 18.06.2007</i>	Tittel: Satser for reguleringslagring av melkeprodukter 1. halvår 2007	Saks nr. (DL): 200402536- /514.12

Beskrivelse: Endrede satser for reguleringslagring av melkeprodukter 1. halvår 2007.

Hjemmel: Forskrift av 28.11.1996 nummer 1478 om markedsregulering av norskprodusert melk- og melkeprodukter, § 7.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: [Arbeidsutvalget foreslår at Omsetningsrådet gjør følgende vedtak:](#)

[Følgende satser for reguleringslagring 1. halvår 2007 vedtas:](#)

- fryselagring av smør 20,89 (øre/kg)/md.
- kjølelagring av hvitost 27,09 (øre/kg)/md.
- fryselagring av ekte geitost 37,70 (øre/kg)/md.
- tørrlagring av tørrmelk 21,03 (øre/kg)/md.
- tørrlagring av kasein 32,11 (øre/kg)/md.
- overføring av reguleringsprodukter 5,30 øre/kg

Satser reguleringslagring 1. halvår 2007

I henhold til forskrift av 28.11.1996 nummer 1478 om markedsregulering av norskprodusert melk- og melkeprodukter kan Tine kompenseres for lagringskostnader, jamfør § 7. Dette er kostnader som påløper i forbindelse med Tines ansvar for å oppfylle forsyningspliktens krav til stabile leveranser av melk og melkeprodukter gjennom året til dekning av det innenlandske markedet. Tine kan videre kompenseres for eventuell lagring for senere reguleringseksport, jamfør § 5.

Med brev av 16.05.07 foreslår Tine BA (Tine) satser for reguleringslagring for 1. halvår 2007.

Prinsippet for beregning av kostnadskompensasjon er reguleringskvantum multiplisert med sats fastsatt av omsetningsrådet. Satsene for reguleringslagring er månedsvise og beregnes ut fra følgende påløpte kostnader:

Kapitalbinding og øvrige kostnader ved lagring

Utgangspunktet for beregning av kapitalbinding og lagerkostnader er prinsippene som ble fastsatt av Omsetningsrådet 21.06.2002, 30.04.2003 og 30.04.2004. Det er her lagt til grunn at markedsregulator skal ha dekning for kostnadene til kapitalbinding av varer på reguleringslager. Vareverdien beregnes ut fra varenes tilvirkningskostnader, fratrukket verdien av biprodukter som framkommer i produksjonen. Jamfør forskriftens § 2 j vil tilvirkningskostnader si direkte og indirekte kostnader i foredlingen som er påløpt frem til det aktuelle regulerings tiltaket. I tillegg benyttes den rentesatsen som Statens landbruksforvaltning fastsetter for perioden, som settes med hjemmel i markedsreguleringsforskriftens § 23.

Utgangspunkt for beregning av kapitalbinding er råstoffverdi pluss øvrige produksjonskostnader. Det benyttes antatt veid gjennomsnittlig noteringspris for 1. halvår 2007 korrigert for PU-sats fastsatt for avtaleåret 2006/2007 som utgangspunkt for råvareverdi.

I tillegg tilfaller renteutgifter Tine. Rentesats er fastsatt av Statens landbruksforvaltning og ligger på 4,75 for 1. halvår 2007. Et rentenivå som har økt med 1,08 prosent (tidligere 3,67 prosent) bidrar til økte satser for den aktuelle perioden.

Lagringskostnader

Her inngår avskrivninger av bygninger og maskiner, kapitalkostnader samt driftskostnader. Lagringskostnadene øker ikke ved denne satsendringen.

Overføringskostnader mellom ulike reguleringslager

Dette er kostnader på grunn av ekstra lagerhåndtering ved overføring av reguleringsprodukter fra et lager til et annet for videre lagring. Her kan det godtgjøres for uttak og innlegg med en fast sats per kg overført produkt.

Det foreslås ingen endring av satsen for overføring av reguleringsprodukter mellom ulike lager. Satsen er tilknyttet ekstra overføringer av produkter utover det som inngår i kalkylene.

Satsen har ikke blitt benyttet i den senere tid, da Tine ønsker å transportere reguleringsvarer minst mulig.

Nye satser

Med utgangspunkt i disse tre komponentene fremmer Tine følgende satser for reguleringslagring av melkeprodukter for 1. halvår 2007:

			A	B	A + B	
	Gr.lag for kap.beregn	Rentesats	Kapital-kostnader	Lagr.kost,	Sats 1h 2007	Sats 2h 2006
	kr/kg	(SLF)	(øre/kg)/md.	(øre/kg)/md.	(øre/kg)/md. ²	(Øre/kg)/md.
Smør	25,13 ¹	4,75	9,55	10,94	20,89	18,6
Hvitost	36,81	4,75	14,57	12,52	27,09	22,92
Geitost	56,1	4,75	15,49	15,49	37,70	31,07
Tørrmelk	28,7	4,75	11,34	9,68	21,03	18,83
Kasein	56,7	4,75	22,43	9,68	32,11	33,73
Håndtering ved overføring av produkter mellom reguleringslager: 5,30 øre/kg						

¹ Som utgangspunkt for fastsettelsen av satsen på smør benyttes produksjonsfløteverdien fastsatt av Statens landbruksforvaltning, *ikke* gjennomsnittlig noteringspris som for de andre produktene.

² Det er benyttet flere desimaler i beregningene slik at mindre differanser kan forekomme

Tabellen viser i første kolonne tilvirkningsverdien på produktet. Tilvirkningsverdien er vektet for produktvolum for produkter hvor det inngår flere ulike artikler.

Ved beregning av denne er det tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig noteringspris korrigert for tilskudd/avgiftsats fastsatt av Statens landbruksforvaltning, multiplisert med gjeldende omregningsfaktor for melk/fløte, fratrukket verdien av biprodukter og tillagt produksjonskostnader. Kapitalkostnadene (A) er beregnet ut fra grunnlaget for kapitalberegning og den fastsatte rentesatsen. Lagringskostnadene (B) er faste (jf. pkt.1 over). Satsen fremkommer som summen av kapitalkostnadene og lagringskostnadene.

Ved denne satsendringen øker alle satsene unntatt satsen for kasein, som reduseres. Økningen skyldes i hovedsak høyere rentenivå.

Etterkontroll og etterregning kan forandre grunnlaget for satsene i forhold til den informasjon som er tilgjengelig på tidspunktet denne satsen fastsettes. Det tas derfor forbehold om at satsene som følge av eventuelle etterregninger kan bli endret på et senere tidspunkt.

Sak nr.: 7	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: AU
Behandling: <i>01.06.2007</i>	Tittel: Satser prisnedskrivning av skolemelk skoleåret 2007/2008	Saks nr. (DL): 200602185- /514.12

Beskrivelse: Nye satser for prisnedskrivning av skolemelk for skoleåret 2007/2008

Hjemmel: Forskrift 28.11.1996 nr. 1478 om markedsregulering av norskprodusert melk og melkeprodukter § 16, og forskrift 13.05.1997 nr. 1556 om gjennomføring av skulemjølkordninga.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: [Satsene for prisnedskrivning av skolemelk for 2007/2008 fastsettes til 2 kroner per liter for produktene hel- og lettmelk, lettmelk økologisk, ekstra lettmelk, skummet melk og smaksatt melk.](#)

Satser prisnedskrivning av skolemelk skoleåret 2007/2008

I henhold til forskrift 28.11.1996 nr. 1478 om markedsregulering av norskprodusert melk og melkeprodukter § 16 og forskrift 13.05.1997 nr. 1556 om gjennomføring av skulemjølk-ordninga, kan Omsetningsrådet yte et tilskudd pr. liter melk som leveres gjennom ordningen. Arbeidsutvalget fastsetter satser for hvert avtaleår, og det er Tine BA (Tine) som fremmer forslag om nye satser.

I brev av 15.05.2007 foreslår Tine BA nye satser på skolemelk for skoleåret 2007/2008.

Vurdering av ordningen

Tradisjonen har vært at Tine har prioritert en rimelig pris for skolemelken til elevene fremfor lønnsomhet. Tine har imidlertid sett seg nødt til å vurdere skolemelkordningen for å gjøre den mer kostnadseffektiv, da ¼-literne solgt i skolemelkordningen har hatt negativ lønnsomhet.

Resultatet av denne vurderingen er at Tine i neste skoleår reduserer tilbudet ut til skolene fra syv til tre produkter á ¼ liter. Videre ønsker Tine å øke prisen på skolemelken med denne størrelsen. Foruten en økning i prisene i skolemelkordningen i skoleåret 2007/2008, vil prisen øke for skoleåret 2008-2009. Det er bare produkter á ¼ liter som har vært med i kostnadsvurderingen. Skolemelk i større emballasjer (1/2 liter og 1 liter) vil fortsatt være et tilbud til elevene. Disse produktene vil selges til vanlig skolemelk-pris, det vil si detaljistpris minus støtte fra Omsetningsrådet, men vil i tråd med generell prisutvikling ha en økning for skoleåret 2007/2008.

Færre produkter og prisøkning på disse vil føre til at Tine ikke taper på skolemelksordningen, samtidig som de heller ikke vil ha fortjenestemargin på ordningen.

Hittil har de ulike produktene i skolemelkordningen hatt lik pris. Markedsregulator ønsker å differensiere prisene ut til skoleelevene på grunn av ulike tilvirkningskostnader på vanlig melk, økologisk melk, laktoseredusert melk og melk tilsatt vitamin D. Økologisk melk, laktoseredusert melk og melk tilsatt vitamin D er dyrere å produsere enn vanlig melk, og prisen til elevene vil dermed bli høyere.

Nye priser til barn og unge i skoler og barnehager vil være:

	2006/2007	2007/2008
Produkt	Kr/liter	Kr/liter
TineMelk Lett/ekstra lett ¼ liter	2,12	2,50
TineMelk Kakao ¼ liter	2,12	3,00
TineMelk Lett Økologisk ¼ liter	2,12	3,00

Samtidig ønsker Tine lik sats for prisnedskrivningen for alle produkter i 2007-2008. Differensierte priser i skoler og barnehager gjør lik sats mulig.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i prisnedskrivningen i skolemelkordningen, samt nye satser for kommende skoleår. Satsene vil gjelde for alle aktørers produkter innen de ulike melketyperne. Ut i fra markedsregulators salgsprognoser vil totale kostnader til ordningen utgjøre 35,5 millioner kroner. I skrivende stund er kun kostnadene til første halvdel av

skoleåret 2006-2007 klart, som utgjorde 16,9 millioner kroner. Markedsregulator ønsker å komme tilbake til saken dersom det blir store endringer i prisene i markedet i årets jordbruksoppgjør.

Prisnedskrivingssetter for skolemilk:

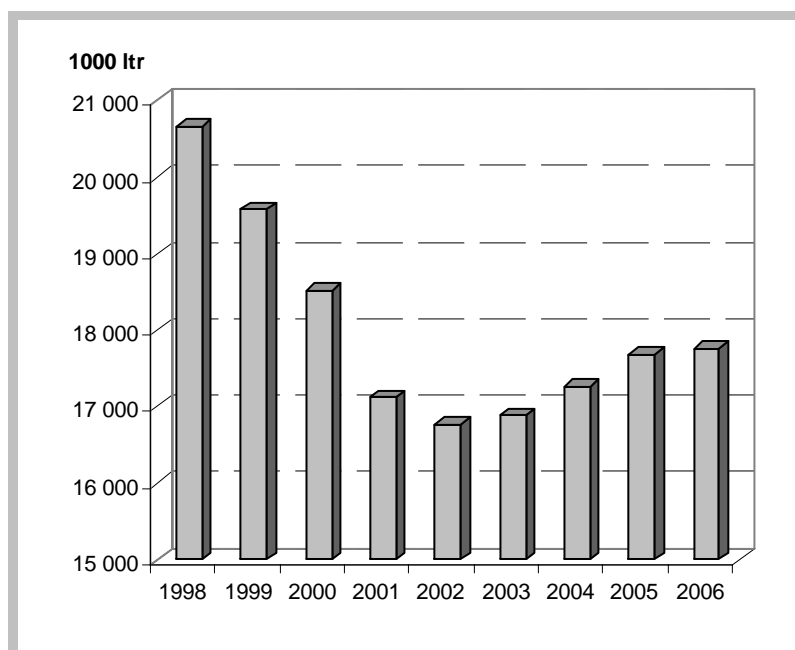
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Produkt	Kr/liter	Kr/liter	Kr/liter
Helmelk	2,44	2,27	2
Lettmelk	1,96	1,67	2
Lettmelk økologisk	1,96	3,19	2
Ekstra lett melk	2,04	1,87	2
Skummetmelk	1,56	1,55	2
Smaksatt laktoseredusert melk	3,41	3,11	2

Emballasjeavgift i skolemilkordningen

Emballasjeavgiften på skolemilk er redusert fra 36 til 11 øre per enhet i barnehager, barne- og ungdomsskoler på grunn av høy returandel. Tine har nå søkt Statens forurensningstilsyn om fullt fritak på emballasjeavgiften på skolemilk, en avgift som ble innført fra og med 01.01.06. Et resultat på søknaden vil foreligge i juni 2007. Ved fritak vil dette komme elevene til gode i form av at hele avgiftlettelsen tas ut i lavere pris til barn og unge i skoler og barnehager.

Utvikling i salget

Figuren nedenfor viser utviklingen i skolemilksalget for årene 1998–2006. Siden 1998 gikk salget av skolemilk ned helt frem til og med 2002. I 2. halvår 2002 snudde trenden som har vedvart ut 2006. Salget av skolemilk for 2006 lå på 17,8 millioner liter.

Sak nr.: 8	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: AU
Behandling: <i>01.06.2007.</i>	Tittel: Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2007	Saks nr. (DL): 200401586- /514.12

Beskrivelse: Videreføring av satser for prisnedskrivning i spesialmarkeder for 1. og 2. halvår 2007

Hjemmel: Forskrift av 28.11.1996 nr. 1478 om markedsregulering av norskprodusert melk og melkeprodukter § 15.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: Følgende satser for prisnedskrivning for salg av melkeprodukter til skip og fly i utenriksfart, fangst og fiske i fjerne farvann, oljeboringsplattformer og til Svalbard fastsettes for 1. og 2. halvår 2007:

Yoghurt	kr 4,25 pr. kg
Hvitost	kr 15,00 pr. kg
Smør	kr 6,50 pr. kg.
Smelteost	kr 10,00 pr. kg

Satser for prisnedskrivning i spesialmarkeder 2007

I henhold til forskrift av 28.11.1996 nr. 1478 om markedsregulering av norskprodusert melk og melkeprodukter § 15 kan det ytes prisnedskrivning i forbindelse med salg av visse norske melkeprodukter til spesialmarkeder. Eksempler på spesialmarkeder er skip og fly i utenriksfart, fangst og fiske i fjerne farvann, oljeboringsplattformer og Svalbard. Prisnedskrivningssatsene fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

Satsene skal beregnes på grunnlag av differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands, og de salgspriser markedsregulator holder i spesialmarkedene, jmf § 15, 3. ledd. Det vil si at markedsregulator blir kompensert for forskjellen mellom pris i det ordinære hjemmemarkedet og pris som oppnås i spesialmarkedet.

Med brev av 04.05.2007 oversender Tine BA (Tine) forslag om å videreføre gjeldende satser for prisnedskrivning for varegruppene yoghurt, smør, hvitost og smelteost ved salg til spesialmarkeder i 1. og 2. halvår 2007. Tine vurderer satsene fra 2006 som tilstrekkelige for å opprettholde leveransene til spesialmarked også i 2007. Disse satsene var også gjeldende i 2005.

De totale kostnadene til prisnedskrivning i spesialmarkeder utgjorde i 2006 kroner 5 756 892, et nivå Tine anslår at kostnadene vil holde seg på i inneværende år. Volumene fordelte seg slik:

- Yoghurt: 63 879 liter
- Hvitost: 253 940 kg
- Smør: 126 578 kg
- Smelteost: 354 kg

I 2007 endres måleenheten for satsen til yoghurt-produkter fra liter til kilo. Dette er fordi Tine gradvis har endret måleenheten på sine yoghurtprodukter i slutten av 2006 og begynnelsen av 2007. Endringen gjør det enklere for forbrukerne å kontrollere kvantum ved at de kan veie produktet. 1 liter yoghurt veier tilnærmet 1 kilo, og utslaget i kostnadskompensasjonen blir dermed liten.

Statens landbruksforvaltning støtter Tines forslag om å videreføre satser i 2006 til 1. og 2. halvår i 2007. Satsen for yoghurt foreslås også videreført, da endringen av måleenhet vil gi lite utslag i den totale kostnadskompensasjonen for spesialmarkeder.

Satsene som har vært gjeldende siden 2005 og som foreslås videreført i 2007 er som følger:

Yoghurt	kr 4,25 pr. kg
Hvitost	kr 15,00 pr. kg
Smør	kr 6,50 pr. kg.
Smelteost	kr 10,00 pr. kg

Sak nr.: 9	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: OR
Behandling: <i>AU: 01.06.2007</i> <i>OR: 18.06.2007</i>	Tittel: Evaluering av Opplysningskontoret for meieriprodukter - melk.no	Saks nr. (DL): 200604293- /514.10

Beskrivelse: Evaluering av Opplysningskontoret for meieriprodukter etter 3 års drift, jf. vedtak om opprettelsen av kontoret 21.10.2003

Hjemmel: Vedtak om opprettelse av Opplysningskontoret for meieriprodukter av 21.10.2003.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: [Arbeidsutvalget foreslår at Omsetningsrådet gjør følgende vedtak:](#)

[Evalueringen av Opplysningskontoret for meieriprodukter – melk.no - tas til etterretning.](#)

Evaluering av Opplysningskontoret for meieriprodukter - melk.no

I henhold til pkt. 4 Omsetningsrådets vedtak av 21.10.2003 om opprettelse av Opplysningskontor for meieriprodukter (OFM), heretter kalt opprettelsesvedtaket, skal det foretas en evaluering av OFM etter 3 år. Kontoret ble formelt åpnet i april 2004, men 2006 kan likevel ses på som kontorets tredje hele driftsår.

Avgrensning av evalueringen

I innstillingen til opprettelsesvedtaket heter det:

SLF tilrår at det foretas en evaluering av OFM etter 3 års drift. Aksjeselskap som styringsform for et opplysningskontor har ikke vært utprøvd før, og det er følgelig interessant å vurdere hvor velegnet denne er. I tillegg har situasjonen i meierisektoren vært preget av et visst konfliktnivå. Synnøve Finden har, som nest største aktør i bransjen, valgt å ikke gå inn på eiersiden i OFM. Disse forholdene gjør det nødvendig å evaluere hvordan kravene om konkurranse- og påvirkningsnøytralitet etterfølges i OFM, og om situasjonen rundt OFM ellers er slik at funksjonen kan utøves i tråd med forutsetningene.

I opprettelsesvedtaket var evalueringen tydelig tenkt å skulle fokusere på to forhold, nemlig aksjeselskap som organisasjonsform for et opplysningskontor, og konkurransenøytralitet i forhold til aktørene i melkemarkedet.

En kunne i tillegg til disse momentene tenke seg at en slik evaluering av et opplysningskontor også kan omfatte evaluering av *effekten* av virksomheten.

Opplysningsvirksomhet og generisk markedsføring har imidlertid vært gjenstand for en større evaluering (daVinci 2002). Dette var riktignok før OFM ble opprettet, men ga generelle konklusjoner og føringer når det gjaldt opplysningsvirksomhet.

Opplysningskontorene har de siste årene selv gjennomført et prosjekt for å etablere et felles effektmålesystem. Dette effektmålesystem er høsten 2006 ferdigstilt i en første versjon, og inngår som en del av regnskapsrapporteringen til Omsetningsrådet.

I tillegg har en gjennom effektivitetsprosjektet hatt en prosess mot opplysningskontorene når det gjelder definering av konkrete mål for virksomheten og oppfølging av disse gjennom budsjett og regnskap.

Både evalueringen og effektmåleprosjektet har involvert fagmiljøer innenfor generisk markedsføring, og har vist at det er vanskelig å konkret måle og isolere effekten av generisk markedsføring og opplysningskontorenes virksomhet generelt.

SLF har avgrenset problemstillingen til det som ble fremhevet i opprettelsesvedtaket;

- aksjeselskap som organisasjonsform
- konkurransenøytralitet i forhold til aktørene i melkemarkedet

Forutsetninger ved opprettelsen av OFM

Evalueringen av OFM bør i den grad det er relevant ses i lys av de forutsetningene som OR satte ved opprettelsen av kontoret. Disse var:

- OFM skal være et nøytralt og objektivt opplysningskontor, både i forhold til å sikre nøytralitet i forholdet mellom aktørene og i forhold til å ivareta status som nøytral og troverdig avsender av informasjon
- Virksomheten skal være i tråd med forskrift om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet
- Virksomheten skal i hovedsak være finansiert av omsetningsavgiftsmidler, men det er åpent for finansiering gjennom andre kilder
- Midler i OFM som har sin bakgrunn i bevilgninger fra Omsetningsrådet, skal tilbakeføres Fondet ved evt. likvidasjon
- Organisering og styring må legge til rette for ansvarlighet i bruk av midler og prioriteringer innenfor budsjettene
- Organisering og styring må ikke undergrave ansvars- og rollefordelingen mellom Omsetningsrådet og markedsregulator. Markedsregulator har et overordnet ansvar for bruken av midler over omsetningsavgiften og skal fortsatt kunne ivareta dette. Omsetningsrådet skal bevilge midler og kunne påse at midler brukes i tråd med regelverk og forutsetninger
- Bevilgninger gis på bakgrunn av vedtektene for OFM slik de lyder på vedtakstidspunktet
- OFMs vedtekter skal ikke kunne endres uten godkjenning fra SLF/Omsetningsrådet
- OFM skal være åpent for alle aktørene i meieribransjen
- OFM skal utarbeide forslag til opplegg for resultatrapportering

Erfaringer med OFM etter tre driftsår

OFM som aksjeselskap

OFM ble opprettet som et aksjeselskap, og er dermed underlagt Aksjeloven. I henhold til denne skal OFM ha et avtaleverk med vedtekter og en aksjonæravtale. Vedtekter og aksjonæravtale ble utformet og godkjent ved opprettelsen av OFM, og har siden blitt endret to ganger, jf. vedtak i OR 01.12.2004 og 23.06.2005. I vedtaket av 23.06.2005 ble vedtektene endret, og det ble samtidig forutsatt en del endringer i aksjonæravtalen. I tillegg ville aksjonærene selv gå gjennom avtalen og gjøre visse forbedringer. Revidert aksjonæravtale behandles i en egen sak. Det gjøres imidlertid nærmere rede for relevante endringer i denne sammenheng senere i innstillingen.

Når det gjelder vedtektene og aksjonæravtalen, ble det de første driftsårene reist en del problemstillinger rundt disse som kunne indikere at det var uheldig at opplysningskontoret var organisert som et AS.

Problemstillingene kan kort oppsummeres som:

- Uenighet mellom aktørene om endringer i avtaleverket dersom andre aktører i meieribransjen skulle være med
- Spørsmål omkr. bestemmelsen i daværende vedtekters § 11, om at det ikke kan gjøres endringer i Opplysningskontorets vedtekter uten godkjenning fra

Omsetningsrådet, var i strid med aksjeloven. Dette ble siden tatt ut av vedtektene, men forutsatt tatt inn i aksjonæravtalen.

- Spørsmål fra markedsregulator om markedsregulator "kan/bør" godkjenne OFM sitt regnskap etter at styret i OFM har godkjent det.
- Spørsmål ved hvordan OFM skal håndtere eventuelt over- og underskudd i selskapet rent regnskapsteknisk.
- Problematisering av "meieriselskap"-begrepet" slik dette er brukt i aksjonæravtale/vedtekter. Eksisterende aksjonærer ønsket å avklare eller begrense mulighetene for aksjonærinntredener, og var bl.a. opptatt av hvordan styremajoriteten ville bli ved en inntreden av nye aksjonærer.

Flesteparten av disse reiste problemstillingene hadde etter SLF sin oppfatning ikke som sin underliggende årsak upresise, uklare eller lovstridige bestemmelser i styringsdokumentene. Derimot reflekterte de gjentatte vansker eiersiden i aksjeselskapets hadde med å godta de prinsipielle forutsetninger som Omsetningsrådet la til grunn for selve opprettelsen av OFM, og at disse problemene var knyttet til organiseringen av kontoret som aksjeselskap og de sterke kommersielle eierinteresser som følger av en slik organisering. På dette tidspunktet vurderte SLF som følge av disse problemene alternative styringsformer til AS og at evalueringen av kontoret burde fremskyndes. Det ble imidlertid avholdt møte mellom SLF og styret i OFM, hvor forutsetningene ble gjennomgått og det ble lagt til grunn at OFM ville forholde seg til disse og til de endringer i avtaleverket som SLF ville foreslå i OR i juni 2005.

Vedtektene ble i etterkant av vedtaket i 23.06.05 endret i tråd med ORs innstilling. Det er kommet på plass en del rutiner for hvordan en skal håndtere endringer i avtaleverket og praktiske løsninger for hvordan regnskapstekniske spørsmål skal håndtere.

Styret i OFM hadde store utskiftninger i 2005 og 2006, noe som også har medført en lang prosess å behandle aksjonæravtalen. I tillegg til de endringer som OR forutsatte, ville styret selv gjøre en "vask" av aksjonæravtalen.

Forslag til endret aksjonæravtale ble oversendt SLF i desember 2006/januar 2007, i tillegg til et notat som redegjør for de foreslåtte endringene. Så langt SLF har vurdert, er den reviderte avtalen i tråd med ORs vedtak 23.06.05 og de grunnleggende forutsetninger. Det er gjort avklaringer når det gjelder tidligere problematiserte områder som aksjefordeling dersom det kommer nye eiere til, og presiseringer vedrørende opphør av selskapet. Mange av de nevnte problemstillingene oppsummert ovenfor er dermed løst.

Konkurransenøytralitet

I OFMs aksjonæravtale, pkt.1, er bestemmelser knyttet til bakgrunn og formål. Selskapet skal være "*...et felles, objektivt og nøytralt organ for opplysning om melk og meieriprodukter hvor melkeråstoffet er 100 % norskprodusert, for derigjennom å fremme omsetning og bruk av norsk melk og slike meieriprodukter.*" og det er en "*...vesentlig forutsetning for samarbeidet at Selskapet til enhver tid har en egen, selvstendig identitet, som både profileringsmessig og reelt driver sin virksomhet nøytralt og objektivt til fremme av Aksjonærenes felles interesser.*"

Når det gjelder organisering, heter det i aksjonæravtalens pkt. 2 at ”...*Selskapets ansatte ikke samtidig skal kunne inneha deltidsstilling i noen av Aksjonærenes virksomheter, og i den grad Selskapet ser det hensiktsmessig å lokalisere eget personale til andre faglige miljøer utenfor Selskapet, skal dette kun skje i forhold til virksomheter som anses å være nøytrale i forhold til Aksjonærenes virksomheter.*” Videre heter det at ”*Selskapets virksomhet skal lokaliseres adskilt fra Aksjonærenes virksomheter og markedsføres/presenteres med egen selvstendig logo og profilering.*”

OFM har vært åpent for alle aktører siden opprettelsen. Avtaleverket har imidlertid ikke vært optimalt utformet med tanke på opptak av andre aktører som eiere. Noen av problemstillingene ovenfor gjenspeiler litt av spørsmålene som har vært knyttet til dette. I forbindelse med opprettelsen ble det avholdt møter med andre sentrale aktører i melkemarkedet, men ingen andre enn dagens eiere så seg tjent med å være med i virksomheten. I løpet av de tre første driftsårene har det heller ikke kommet konkrete søknader om deltakelse. Endringene i aksjonæravtalen som nå foreligger for godkjenning, inneholder en del avklaringer og presiseringer i forhold til opptak av nye aksjonærer. En kan dermed si at konkurransenøytralitet ivaretas på en bedre måte, da OFM vil være beredt til å ta inn nye eiere på definerte og like premisser som de eksisterende aksjonærene.

OFM skal være et merkenøytralt opplysningskontor. Det ble ved opprettelsen av kontoret av enkelte sett på som problematisk at de overtok noe informasjonsmateriale fra Tine Kjøkken, som tidligere drev en del opplysningsarbeid innenfor mat, helse og ernæring. OFM har imidlertid utformet sitt eget design for skriftlig materiale og har retningslinjer for hvordan de skal ivareta nøytraliteten i omtale av ulike melkeprodukter i bl.a. oppskrifter. Det er utarbeidet et titalls brosjyrer, faktaark til helsepersonale, et eget informasjonsblad m.m., i tillegg til internettside.

Omsetningsrådet har fått tilgang til alt utarbeidet materiale.

OFMs virksomhet skal omfatte melk og meieriprodukter. I resultatmålesystemet har melk.no knyttet virksomheten og målene mot produktkategorien melk, hvor det skal kommuniseres at melk er sunt, næringsrikt, viktig for kostholdet, i løpet av skoledagen osv. Etersom drikkemelk kun produseres av de to eierne av OFM, kan en stille spørsmål om hvor nøytralt dette er. Selv om drikkemelk er et utvalgt og sentralt produkt i målingene, betyr dette ikke at andre meieriprodukter ikke er representert i OFMs informasjon og reklame. Dersom en ser på informasjonsmateriell, reklamer og nettside, finner vi at alle typer meieriprodukter er omfattet.

Undersøkelser OFM selv har foretatt viser at en stor andel av de spurte assosierer melk.no med Tine. OFM mener dette henger sammen med at Tine tradisjonelt har vært forbundet med melk og har hatt mye informasjon/reklame rundt melk. OFM har derfor fullt fokus på å være tydelig i sin kommunikasjon og å gradvis endre denne oppfatningen. Den siste målingene i det nye resultatmålesystemet viste at 42 % stolte mer på melk.no enn på matvareprodusentene, mens bare 8 % stoler mer på matvareprodusentene. Dette tilsier at melk.no har opparbeidet seg relativt høy troverdighet i løpet av noen år.

Innspill fra OFM

SLF har avholdt møte med daglig leder i OFM og bedt om innspill på fokusområder for en evaluering. Daglig leders vurdering er at det er brukt mye tid og ressurser på å komme frem til et avtaleverk som skal tilfredsstillende ORs forutsetninger, og at mange av de tidligere problematiserte områdene ikke lenger er et tema. Hun er også fornøyd med at det har kommet løsninger på en del praktiske problemstillinger rundt regnskapsføring osv. Daglig leder har tatt opp evalueringen med sitt styre. OFM har også planer om å invitere aktørene i meierimarkedet til et informasjonsmøte for å avklare om flere er interesserte i å være med på eiersiden eller på prosjektbasis.

SLF har mottatt et notat fra styret i OFM, med innspill til evalueringen i lys av de to fokusområdene selskapsform og konkurransenøytralitet. Styret anfører at de endringene som nå er gjort i aksjonæravtalen legger bedre til rette for at nye aktører skal komme inn som deleiere i selskapet, bl.a. gjelder dette eierandeler og styrefordeling ved flere enn to eiere. Styret mener at styringsmodell og styrearbeid fungerer bra og ser dermed ingen grunn til å gjøre endringer i selskapsformen. Når det gjelder nøytralitetsaspektet, opplever styret at administrasjonen i melk.no ivaretar dette på en god måte. Selskapet har retningslinjer for hvordan de skal opptre i forhold til eierne og deres aktiviteter, og utarbeider egne tiltaksplaner uavhengig av eierne. Det er også gjort en bevisst fordeling av kommunikasjonsoppgaver, der melk.no fokuserer på det generiske ernæringsbudskapet i størst mulig grad, mens eierne fokuserer på å fremme merkenavn. I produsert materiell unngås å bruke logo, merkenavn og emballasje i den grad det er mulig. Melk.no uttaler seg i media om merkenøytrale områder om forbrukerinnsett, ernæring og matlaging. I tillegg har melk.no også blitt mer og mer brukt til å fremme bransjens syn overfor myndighetene når det gjelder spørsmål av generisk karakter, slik som sukkeravgift, kostholdsplan for befolkningen og merking av ost. Oppsummert er styret godt fornøyd med den jobben som gjøres i melk.no.

SLFs vurdering

Aksjeselskapsformen var en uprøvd organisasjonsform for opplysningskontor, og ved opprettelsen av OFM var en tydelig usikker på om dette var en hensiktsmessig måte å organisere et opplysningskontor på. I de første driftsårene har en sett at det var grunn til å være usikker på dette, jf. de refererte problemstillingene ovenfor. Det har vært en lengre prosess å få avklart disse problemstillingene på en tilfredsstillende måte, men det synes i dag som at en har funnet gode løsninger og at situasjonen har stabilisert seg. Både de foreliggende endringene i aksjonæravtalen og resultatene av kontorets aktiviteter tyder på dette. Det er heller ikke unaturlig at det tar tid for en virksomhet å konsolidere seg, og at nye problemstillinger dukker opp i løpet av de første årene. Styret i OFM gir positive tilbakemeldinger om organiseringen og administrasjonen av kontoret. SLF ser positivt på at styret synes mer samstemte og har kommet frem til fornuftige endringer i aksjonæravtalen, samtidig som krav fra Omsetningsrådet til denne er ivarettatt.

Ved opprettelsen av OFM ble det ansett som uheldig for konkurransenøytraliteten at ikke alle meieriaktørene ville være med i samarbeidet om et opplysningskontor, spesielt ut fra den relativt turbulente situasjonen i melkesektoren. Flere var forespurt, men så det ikke som hensiktsmessig å være med. I de første driftsårene har det kommet opp enkelte

problemstillinger rundt dette, uten at det har vært konkrete henvendelser fra aktørene om å bli medeiere. Aksjonæravtalen som nå foreligger for godkjenning, gjør OFM bedre rustet til å håndtere opptak av nye aksjonærer. SLF mener det er positivt for forutsigbarheten i drift av kontoret og også for forvaltning av midlene til virksomheten at dette nå har kommet på plass.

Når det gjelder materiell som er utarbeidet, har SLF ingen grunn til å tvile på at merkevarenøytraliteten er ivaretatt.

Det er gjort en vurdering av forutsetningene for opprettelsen av OFM, referert til innledningsvis, og hvorvidt disse er oppfylt eller ikke.

Forutsetninger	Oppfylt	Kommentar
OFM skal være et nøytralt og objektivt opplysningskontor, både i forhold til å sikre nøytralitet i forholdet mellom aktørene og i forhold til å ivareta status som nøytral og troverdig avsender av informasjon	Ja	Aksjonæravtalen ivaretar opptak av nye aksjonærer på like vilkår. OFM opptrer som en nøytral avsender av informasjon på vegne av bransjen.
Virksomheten skal være i tråd med forskrift om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	Ja	Sekretariatet vurderer til enhver tid dette i behandling av budsjett og regnskap.
Virksomheten skal i hovedsak være finansiert av omsetningsavgiftsmidler, men det er åpent for finansiering gjennom andre kilder	Ja	Vedtektene § 6 Aksjonæravtale pkt. 4.1
Midler i OFM som har sin bakgrunn i bevilgninger fra Omsetningsrådet, skal tilbakeføres Fondet ved evt. likvidasjon	Ja	Vedtektene § 4 Aksjonæravtalen pkt. 4.2
Organisering og styring må legge til rette for ansvarlighet i bruk av midler og prioriteringer innenfor budsjettene	Ja	Markedsregulator er representert i styret, og vil alltid ha 50 % av styremedlemmene (aksjonæravtalen pkt. 3). Markedsregulator er ansvarlig for bruken av omsetningsmidler.
Organisering og styring må ikke undergrave ansvars- og rollefordelingen mellom Omsetningsrådet og markedsregulator. - Markedsregulator har et overordnet ansvar for bruken av midler over omsetningsavgiften og skal fortsatt kunne ivareta dette. - Omsetningsrådet skal bevilge midler og kunne påse at midler brukes i tråd med regelverk og forutsetninger	Ja	Markedsregulator er representert i styret, og fremmer søknad om midler. Omsetningsrådet behandler budsjettsøknad og bevilger midler

Bevilgninger gis på bakgrunn av vedtektene for OFM slik de lyder på vedtakstidspunktet	Ja	Dette er en forutsetning OR stiller i budsjett- og regnskapsvedtak.
OFMs vedtekter skal ikke kunne endres uten godkjenning fra SLF/Omsetningsrådet	Ja	Revidert Aksjonæravtale pkt. 1.4
OFM skal være åpent for alle aktørene i meieribransjen	Ja	Står ikke eksplisitt. Aksjonæravtalen pkt 3 - omfatter styremodell, og viser at det er tatt høyde for flere enn dagens to aksjonærer. Aksjonæravtalen pkt. 5
OFM skal utarbeide forslag til opplegg for resultatrapportering	Ja	Første versjon ferdigstilt høsten 2006

Som det fremgår, er en del av forutsetningene ivaretatt gjennom vedtekter og aksjonæravtale, mens noen forutsetninger følges løpende opp gjennom behandling og budsjett og regnskap.

Oppsummering

OFM har i løpet av de første driftsårene funnet frem til en organisering, styreform og aktivitetsnivå som synes å være på et fornuftig nivå. Både OFMs administrasjon og styre, markedsregulator og SLF finner at dagens opplysningskontor fungerer bra, og at en har regelverk og rutiner for å håndtere eventuelle problemstillinger som dukker opp.

På bakgrunn av dette vil SLF anbefale videre drift av OFM som aksjeselskap.

Sak nr.: 10	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: OR
Behandling: <i>AU 01.06.2007</i> <i>OR 18.06.2007</i>	Tittel: Opplysningskontoret for Meieriprodukter – Melk.no – Endring av aksjonæravtale	Saks nr. (DL): 200604293- /514.10

Beskrivelse: Melk.no har lagt fram forslag til revidert aksjonæravtale.

Hjemmel: Forskrift 25.09.1991 nr. 1018 om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Møtebehandling i AU: Enstemmig vedtak.

Vedtak: [Arbeidsutvalget foreslår at Omsetningsrådet gjør følgende vedtak:](#)

[Endringene av aksjonæravtalen til Opplysningskontoret for Meieriprodukter – melk.no godkjennes.](#)

Endring av aksjonæravtalen til Melk.no – Opplysningskontoret for Meieriprodukter

Sakens bakgrunn

Mellom Q-meieriene og TINE BA foreligger det i dag en aksjonæravtale vedrørende deres felles eierskap og samarbeid i Opplysningskontoret for meieriprodukter AS ("Selskapet"), datert 15. mars 2004.

Etter vedtak fra Omsetningsrådet av 23.06.05 og etter ønske fra Selskapet om å gjøre samarbeidet mellom aksjonærene mer funksjonelt, har partene fremforhandlet et nytt utkast til slik aksjonæravtale. Det er gjort både materielle, kosmetiske og redaksjonelle endringer.

Forslaget til endret aksjonæravtale og begrunnelse for endringene ligger vedlagt.

Sekretariatets vurdering

Omsetningsrådet vedtok 23.06.2005 følgende:

"Omsetningsrådet ber Melk.no – Opplysningskontoret for meieriprodukter – om å endre aksjonæravtalen slik at det framgår av denne at aksjeoverføringer og endringer i vedtektene skal godkjennes av Omsetningsrådet før de formelt behandles av Selskapet."

Denne endringen er tatt inn i forslag til revidert aksjonæravtale punkt 1.4 og er i tråd med vedtaket.

Sekretariatet kan ikke se at endringene Melk.no selv har foreslått er i strid med formålet til Melk.no og har derfor ingen innvendinger til de endringer som er foreslått.

Møtet var slutt kl. 10:15